

Budowanie prężności w kontekście kurczenia się miast europejskich

dr Iwona Pielesiak

dr Agnieszka Ogrodowczyk

dr hab. Prof. Uł Szymon Marcińczak (prezenter)

**BUDOWANIE
PRĘŻNOŚCI
W KONTEKŚCIE
KURCZENIA
SIĘ MIAST
EUROPEJSKICH**

Iwona Pielesiak
Agnieszka Ogrodowczyk
Szymon Marcińczak

1. Wprowadzenie

Projekt **3S RECIPE** *Smart shrinkage solutions: fostering resilient cities in inner peripheries of Europe*

2. Miasta w zagrożeniu

3. Koncepcja prężności miejskiej

4. Miasta prężne – cechy charakterystyczne

5. Metoda Urban Futures

6. Scenariusze rozwoju miast

7. Rezultaty – policy briefs

3S RECIPE

Smart shrinkage solutions: fostering resilient cities in inner peripheries of Europe

*Inteligentne rozwiązania dla kurczących się miast: wspieranie
odporności miast w wewnętrznych peryferiach Europy*

CELE PROJEKTU:

- Określenie co „działa” w kontekście kurczącego się miasta
- Zbadanie jak można odwrócić siły leżące u podstaw kurczenia się miast, tak aby przekształcić je w zrównoważone, żyjące i odporne ośrodki miejskie.

3S RECIPE

OKRES REALIZACJI PROJEKTU: 2017-2020

BUDŻET: 1 688 585 EUR

METODOLOGIA BADAÑ:

- Future Performance Framework - Urban Futures methodology (FPF-UF)
- Metody scenariuszowe (warsztaty)
- Wywiady z zainteresowanymi stronami (przedstawicielami instytucji)

**WYDZIAŁ NAUK
GEOGRAFICZNYCH**
Uniwersytet Łódzki

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 693443

Smart Shrinkage Solutions - fostering Resilient Cities in Innner Peripheries of Europe **3SRECIPE**

Cities: Le Havre FR | Maastricht NL | Łódź PL | Porto PT | Timișoara RO | Zonguldak TR | Stoke-on-Trent UK

Main goals:

- Identify what works in a shrinking city context
- Explore how the underlying forces of urban shrinkage can be reversed in order to convert these cities into sustainable, liveable, and resilient urban environments

Context: Urban shrinkage has become the new normal across Europe: one in five cities in the EU today is experiencing population loss; in eastern Europe this figure reaches 70%.

- Transforming a Soviet-style block of flats into terraced single-story houses: Dessau, Saxony-Anhalt, Germany, May 2010.

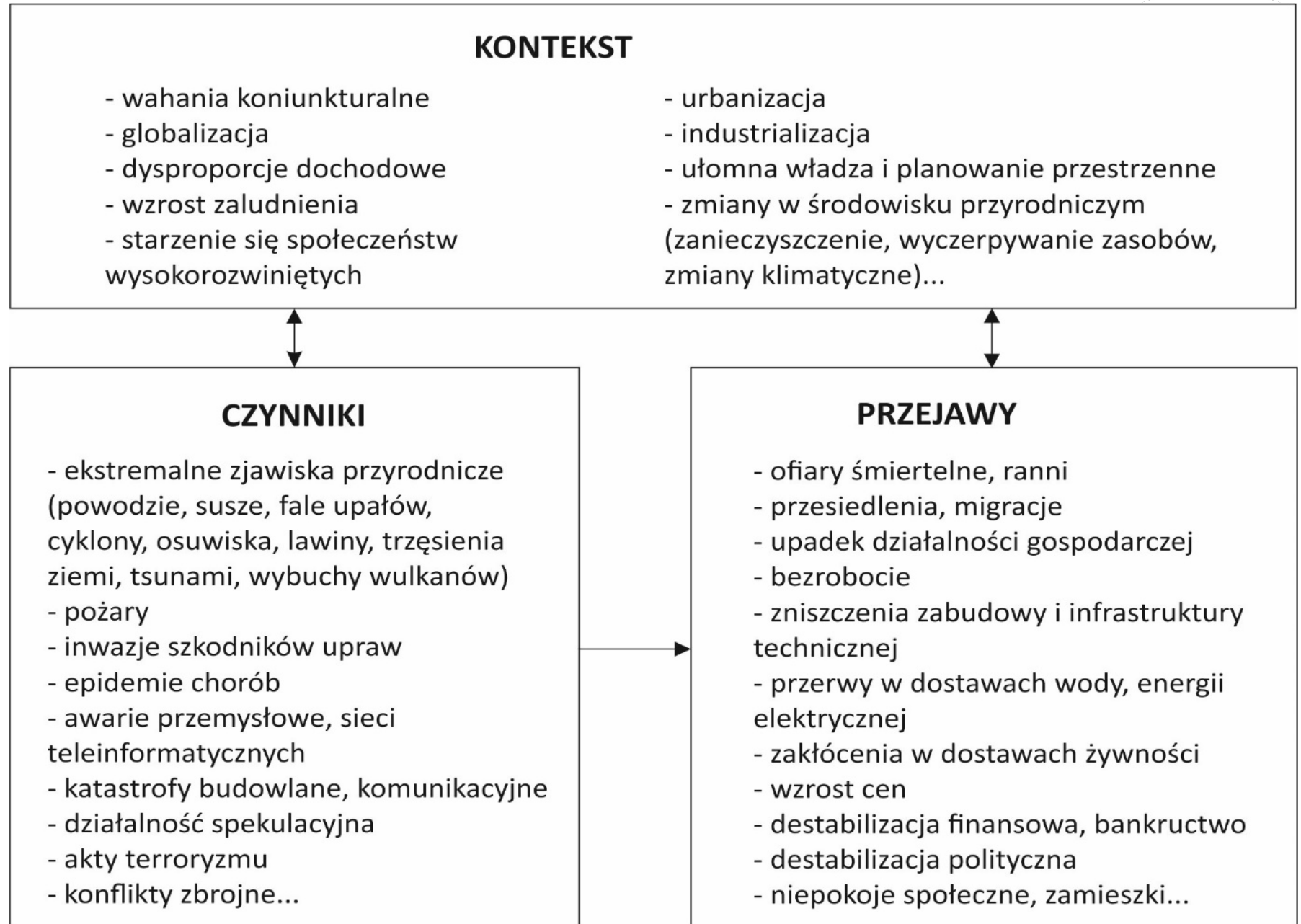
Key partners:

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Miasta w zagrożeniu

Koncepcja prężności miejskiej

- **Prężność to termin techniczny, wywodzący się z biologii i nauk o ekosystemach**

W najbardziej podstawowym ujęciu odnosi się do zdolności systemu do unikania nieodwracalnych szkód w wyniku wpływu jakiegoś zagrożenia. Jest „**miarą trwałości systemów i ich zdolności do absorbowania zmian i zakłóceń, a jednocześnie utrzymywania tych samych relacji między populacjami**” (Holling, 1973).

Obecnie termin ten jest najczęściej używany w kontekście adaptacji do nadchodzących zmian klimatu, ograniczania ryzyka katastrof, ograniczania ubóstwa, w naukach o zrównoważonym rozwoju, a także w ekonomii i studiach planistycznych.

- **Prężność jako alternatywa dla zrównoważonego rozwoju**

Podczas gdy koncepcja zrównoważonego rozwoju niesie ze sobą ideę, że możemy osiągnąć bardziej zrównoważony i sprawiedliwy świat dzięki właściwemu działaniu, prężność odnosi się raczej do braku równowagi na świecie i naszej niedoskonałej wiedzy o nim, uznając prężność za jedyną praktyczną odpowiedź na niepewną przyszłość. Umiejętność przewidywania i tworzenia przyszłych scenariuszy jest przeciwstawiana zdolności do (strategicznego) reagowania.

Koncepcja prężności miejskiej

- **Podejścia do definiowania pojęcia prężności**

- 1) jest to specyficzna **właściwość** systemu/jednostki (jego struktur, kapitałów) - po zaburzeniach egzogenicznych i/lub endogenicznych system powraca do pierwotnej równowagi lub przyjmuje nową, opierając rozwiązywanie problemów na wspólnych wartościach, mobilizacji, motywacji, integracji społecznej i skutecznej komunikacji.
- 2) to dynamiczny **proces**, w którym jego uczestnicy uczą się pozytywnej adaptacji, zarządzania kryzysowego, radzenia sobie z wyzwaniami technologicznymi itp.
- 3) jest to **zdolność** do przetrwania systemu w skrajnie niekorzystnych warunkach lub jego pozytywnej transformacji gospodarczej, społecznej i środowiskowej.

Koncepcja prężności miejskiej

Podejście	Przykładowa definicja prężności	Typowa skala analizy	Najczęściej przyjmowane koncepcje
Ograniczanie ryzyka katastrof	Zdolność systemu, społeczności lub społeczeństwa narażonego na zagrożenia do opierania się, wchłaniania, przystosowania się i odbudowy po skutkach zagrożenia w sposób terminowy i skuteczny, w tym poprzez zachowanie i przywrócenie jego podstawowych struktur i funkcji (ONZ, 2017a)	Globalna i krajowa	zagrożenie (hazard), katastrofa (disaster), ryzyko katastrofy (disaster risk)
Socjoekologiczne	Ilość zmian, które system może przejść i nadal zachowuje te same funkcje i struktury; stopień, w jakim system jest zdolny do samoorganizacji; oraz zdolność do budowania i zwiększania zdolności uczenia się i adaptacji. (Holling i Walker, 2003)	Miasta i społeczności	szoki (shocks), stresy (stresses)
Zrównoważone źródła utrzymania	Zdolność, która umożliwia gospodarstwom domowym i społecznościom utrzymanie minimalnego progu w przypadku narażenia na wstrząsy i stres (Frankenberger i in., 2014)	Gospodarstwa domowe i społeczności	wrażliwość, podatność (vulnerability)

Koncepcja prężności miejskiej

Prężność systemu może być rozpatrywana na dwóch poziomach:

- **Ogólny** – uwaga skupia się na całościowym postrzeganiu tego zagadnienia i raczej na długoterminowych efektach działań, bez precyzowania rodzaju zagrożenia.
- **Szczegółowy** – uwzględnia zmiany celowane, analizowane w kontekście specyficznej perturbacji, prężność jakiegoś szczególnego podmiotu względem konkretnego zagrożenia (np. elastyczność lokalnego rolnictwa względem suszy lub przedsiębiorstw wobec kryzysu finansowego).

Wymiary prężności miejskiej:

Społeczny, ekonomiczny, techniczny, ekologiczny, instytucjonalny/organizacyjny

Miasto prężne – cechy charakterystyczne

- Miasto zdolne do absorbowania nacisków zewnętrznych, przystosowania się lub transformacji w obliczu takich nacisków, gwarantując bezpieczeństwo osiadłym społecznościom i zachowanie swoich podstawowych funkcji w czasie kryzysu.
- Aby miasto było prężne, powinno wystąpić połączenie skutecznego przywództwa, dobrej infrastruktury, spójności społecznej, tożsamości zbiorowej i względnego dobrobytu.

Cechy prężnych miast:

- refleksyjność (zdolność uczenia się);
- solidność (ograniczanie rozprzestrzeniania się zagrożenia);
- zaradność (możliwość zmiany przeznaczenia zasobów);
- elastyczność (uwzględnianie alternatywnych strategii);
- nadmiarowość (pojemność rezerwowa);
- inkluzywność (szerokie konsultacje i komunikacja);
- integracja (współpracujące systemy).

Miasto prężne – cechy charakterystyczne

Podstawowe elementy budowania prężności miast

L.p.	Element	Sugerowane działania
1	Ramy instytucjonalne i administracyjne	Wprowadzić organizację i koordynację w celu zrozumienia i zmniejszenia ryzyka katastrof w oparciu o uczestnictwo grup obywateli i społeczeństwo obywatelskie; budować lokalne sojusze; upewnić się, że wszystkie podmioty rozumieją swoją rolę w ograniczaniu ryzyka katastrof.
2	Finansowanie i zasoby	Przeznaczyć fundusze na ograniczenie ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi i zapewnić zachęty dla właścicieli domów, rodzin o niskich dochodach, społeczności, firm i sektora publicznego do inwestowania w zmniejszanie ryzyka, na które są narażeni.
3	Ocena ryzyka i zagrożeń	Aktualizować dane na temat zagrożeń i słabych punktów; przygotować ocenę ryzyka i wykorzystać ją jako podstawę planów i decyzji dotyczących rozwoju obszarów miejskich; upewnić się, że informacje i plany dotyczące prężności miasta są łatwo dostępne dla opinii publicznej i w pełni z nią omówione.
4	Ochrona, modernizacja i prężność infrastruktury	Inwestować i utrzymywać krytyczną infrastrukturę, która zmniejsza ryzyko zagrożeń.
5	Ochrona najważniejszych obiektów: edukacja i zdrowie	Ocenić bezpieczeństwo wszystkich szkół i placówek służby zdrowia i zmodernizować je w razie potrzeby.

Miasto prężne – cechy charakterystyczne

Podstawowe elementy budowania prężności miast

L.p.	Element	Sugerowane działania
6	Przepisy budowlane i planowanie przestrzenne	Stosować i egzekwować odpowiednie przepisy budowlane i zasady planowania przestrzennego; identyfikować tereny bezpieczne dla obywateli i modernizować nieformalne osiedla tam, gdzie jest to możliwe.
7	Szkolenie, edukacja i świadomość społeczna	Zapewnić programy edukacyjne i szkolenia dotyczące zmniejszania ryzyka zagrożeń w szkołach i dla społeczności lokalnych.
8	Ochrona środowiska i wzmacnianie ekosystemów	Chronić ekosystemy i naturalne bufory, aby złagodzić powodzie, gwałtowne sztormy i inne zagrożenia, na które miasto może być narażone; dostosować się do zmiany klimatu, opierając się na dobrych praktykach ograniczania ryzyka.
9	Gotowość, wczesne ostrzeżenie i reagowanie	Zainstalować systemy wczesnego ostrzegania i rozwijać zdolności zarządzania kryzysowego w mieście.
10	Regeneracja i odbudowa społeczności	Po każdej katastrofie upewnić się, że potrzeby osób, które ucierpiały, znajdują się w centrum zainteresowania działań na rzecz odbudowy społeczności,

Metoda Urban Futures

- Podstawowym założeniem metody jest ocena prężności danego rozwiązania w zakresie zrównoważonego rozwoju miasta – jeśli świat zmieni się w drastyczny sposób, to czy rozwiązanie to będzie nadal przynosić zamierzone korzyści?
- Metoda ‘stara się’ ustalić różnorodne perspektywy, które obejmują szereg prawdopodobnych alternatyw. Może ona pomóc ocenić obecne rozwiązania urbanistyczne w zakresie projektowania, wdrażania inżynieryjnego i wydajności oraz udoskonalania ich tak, aby działały w jak największej liczbie alternatywnych przyszłości i ostatecznie dostarczały nowych rozwiązań i strategii ich realizacji.
- Metoda została opracowana na podstawie osiągnięć i doświadczeń różnych dyscyplin, z uwzględnieniem różnorodnych zagadnień, obejmujących zarówno zjawiska przyrodnicze, jak i działalność człowieka.

Procedura Urban Futures

Scenariusze rozwoju miast

1. Nowy paradygmat zrównoważonego rozwoju (*a new sustainability paradigm, NSP*)

Przewodnią ideą dla rozwoju ludzkości jest poszukiwanie głębszej podstawy ludzkiego szczęścia i spełnienia. Kluczowymi źródłami zmian i propagatorami nowych wartości są zaangażowani obywatele, których etos „współistnienia na jednej planecie” skłania do bardziej zrównoważonego stylu życia.

Dobrobyt jest postrzegany w wymiarze jakościowym – liczą się międzyludzkie relacje, społeczne zaangażowanie, kreatywność, wypoczynek. Wartości takie jak zrównoważony rozwój, solidarność i jakość życia stają się filarami rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Następuje stabilizacja poziomu zaludnienia w związku z ograniczeniem urodzeń w państwach rozwijających się, co wynika z postępu w edukacji i ochronie zdrowia. Ma on również związek z wyrównaniem roli płci w społeczeństwie i gospodarce. Globalne społeczeństwo jest bardziej spójne i mniej skłonne do konfliktów, poprawia się także jego sytuacja w zakresie dochodów (dysproporcje w tym zakresie zmniejszają się). Dzięki silnym instytucjom działającym na rzecz współpracy ludzkość jest w stanie lepiej poradzić sobie z ewentualnymi kryzysami.

Następuje wzrost poziomu urbanizacji, ale nie odbija się on negatywnie na jakości życia w mieście (osiedla zintegrowane – ograniczenie transportu).

Scenariusze rozwoju miast

2. Reformy polityczne (*policy reform*, PR)

Scenariusz zakłada rosnące zaniepokojenie problemami degradacji środowiska, gospodarczymi perturbacjami i konfliktami w wymiarze społecznym. Rozwiązanie tych kwestii scedowano na władze, które stają się inicjatorem i propagatorem pozytywnych zmian (redukcja ubóstwa oraz ochrona środowiska przyrodniczego, w tym szczególnie kontrola emisji zanieczyszczeń i stabilizacja zmian klimatycznych, a także ochrona kluczowych zasobów przyrody). Środkiem do osiągnięcia tych celów ma być m.in. promowanie innowacji technologicznych i wspieranie praktyk przyjaznych dla środowiska.

Udział terenów zabudowanych nie wzrasta, ale rośnie gęstość zaludnienia, co wynika ze zmiany orientacji na kompaktowy rozwój miast. W przestrzeni uwidaczniają się nowe ośrodki ekonomicznej aktywności, rozwija się rynek pracy. Silnej kontroli podlegają procesy suburbanizacji – dzieje się to na podstawie efektywnych regulacji prawnych oraz za sprawą wysokiego poziomu recyklingu gruntów.

Ukierunkowanie władz na rozwój państwa dobrobytu i ochronę środowiska przyrodniczego napotyka jednakże dość istotne bariery. Są nimi postawy konsumpcjonistyczne i indywidualizm obywateli.

Scenariusze rozwoju miast

3. Siły rynkowe (*market forces*, MF)

Scenariusz zakłada prymat potrzeb gospodarczych. Świat stopniowo zmierza ku dominacji modelu rynkowego, a idea ta jest generalnie przyjmowana z entuzjazmem. Działania polityczne na szczeblu międzynarodowym mają na celu pogłębienie globalizacji, przy czym kwestie społecznej sprawiedliwości czy zagrożenia zasobów środowiska przyrodniczego są spychane na dalszy plan.

Zmianami w zaludnieniu, gospodarce oraz technologii kierują międzynarodowe korporacje o rosnących wpływach oraz rządy nastawione na liberalizację handlu i modernizację w sferze instytucjonalnej. Dużą rolę w tych procesach odgrywają również obywatele, którzy są w większości nastawieni konsumpcjonistycznie. W społeczeństwie dominują materializm oraz postawy indywidualistyczne.

Brakuje odpowiedzialnego planowania, co przy rosnącym zaludnieniu i prymacie potrzeb rynkowych skutkuje chaotycznym rozwojem miast. Rekultywacja terenów wcześniej zagospodarowanych jawi się jako nieopłacalna, stąd popularne są inwestycje typu *greenfield*. Na tereny podmiejskie wkracza zabudowa, prowadząc m.in. do powstawania osiedli samotniczych. Rozpełzanie się miast, połączone z niskim poziomem recyklingu gruntów zurbanizowanych, wpływa na zmniejszenie gęstości zaludnienia.

Scenariusze rozwoju miast

4. Świat jako forteca (*fortress world*, FW)

Wizja świata podzielonego, wariant pesymistyczny, w którym bogaci i biedni stają po przeciwnych stronach „barykady”. Szybko rośnie zaludnienie, brakuje podstawowych zasobów, w tym wody i żywności, normy społeczne i konwencjonalne systemy zarządzania ulegają erozji, w związku z czym zaostrzają się społeczne napięcia. Dramatycznie rosną dochodowe dysproporcje ludności, nasila się też dewastacja przyrody.

Władza jest skupiona w rękach potężnych decydentów, którzy chronią interesy grup uprzywilejowanych. Zarzewia społecznego buntu są gaszone z wykorzystaniem bezwzględnych sił porządkowych. W analogiczny sposób powstrzymuje się także masową migrację zdesperowanej ludności.

Elity separują się od dotkniętych ubóstwem mas także w wymiarze fizycznym, żyjąc w chronionych, luksusowych enklawach (fortecach). W efekcie powstaje swoisty „globalny archipelag” połączonych ze sobą fortec. Otacza go zubożała większość, tłocząca się na gęsto zabudowanych obszarach, w których doświadczają złych warunków mieszkaniowych.

Maastricht: kwestia „jakości życia”

- Kurczenie się miast wpływa na „jakość życia” w sąsiedztwie/mieście
- W kontekście holenderskim dobra „jakość życia” jest ściśle związana ze składem populacji na poziomie sąsiedztwa.
- Koncentracje ludności będącej w niekorzystnej sytuacji są uważane przez decydentów za problem -> **efekt sąsiedztwa**
- Kurczenie się miast wraz z selektywnym procesem migracji może prowadzić do procesu rezydualizacji społeczno-przestrzennej
- **Zróźnicowanie społeczne i mieszkaniowe**
(*social and housing mix*) – główne remedium na poprawę „jakości życia” w sąsiedztwach

Zakładany związek między populacją a jakością życia w Maastricht:

„Celem jest korzystne rozprzestrzenianie się [wrażliwych populacji] w całym mieście, aby zapobiec negatywnym konsekwencjom dla życia i bezpieczeństwa”
– Wonen en wijken 2017, s. 17

„Jakość życia i akceptacja społeczna są pod presją, gdy [...] pojawia się koncentracja nowo przyjętych uchodźców”

– Wonen en wijken 2017, s. 81

„Musimy znaleźć właściwą równowagę, aby zapewnić dobre warunki do życia. A tu pomaga mieszanka mieszkań i ludzi”

– Anouk Crapts, lider projektu Wrażliwe dzielnice Maastricht

Wynik	Jakie są niezbędne warunki, aby tak się stało?
Tworzenie zrównoważonych i zróżnicowanych społecznie dzielnic	1. Stowarzyszenia budownictwa społecznego nienastawione na zysk powinny mieć możliwość zapewniania mieszkań socjalnych szerszej grupie ludności , w tym gospodarstwom domowym o średnich dochodach.
	2. Stowarzyszenia budownictwa społecznego muszą mieć do tego możliwości finansowe i instytucjonalne . Zamiast tego polityka krajowa nakładała na nie dodatkowe podatki i ograniczała ich pole manewru, tj. stowarzyszenia muszą ograniczać swoją działalność do swego podstawowego zadania, jakim jest zapewnienie mieszkań ludności o niskich dochodach.
	3. Inwestycje prywatne muszą zostać przekierowane z obszarów i dzielnic dobrze funkcjonujących (np. centrum miasta) do obszarów znajdujących się w trudnej sytuacji. To wymaga wsparcia ze strony państwa.
	4. Sąsiedztwa muszą mieć miejsca i udogodnienia do spotkań mieszkańców, tym bardziej że mobilność najbardziej wrażliwej ludności jest często ograniczona do własnego sąsiedztwa.
	5. Sąsiedztwa te muszą być dobrze połączone z centrum miasta za pomocą transportu publicznego, ponieważ zamieszkująca je ludność jest na ogół bardziej zależna od tego rodzaju środków transportu.

Metoda Urban Futures zastosowana do polityki promowania zróżnicowanych społecznie sąsiedztw

Warunki Konieczne	NPZR	RP	SR	ŚJF
Ułatwienie spotkań mieszkańców	Możliwość spotkań może zostać ułatwiona, w zależności od tego, czy nastawienie ludzi zmieni się w odniesieniu do więzi lokalnych	Państwo ma możliwość tworzenia publicznie finansowanych miejsc spotkań, we współpracy ze stowarzyszeniami mieszkaniowymi	Przestrzenna koncentracja niekorzystnych warunków doprowadzi do braku siły nabywczej w sąsiedztwie, przez co będzie nieatrakcyjne dla prywatnych inwestycji. Mogą istnieć wyjątki, takie jak prywatna opieka zdrowotna	Wysoki poziom segregacji oznacza niewiele interakcji między ludźmi z różnych środowisk. Jednak na biednych obszarach będą dostępne udogodnienia
Większa swoboda finansowa i instytucjonalna dla stowarzyszeń mieszkaniowych (tj. dostawców mieszkań socjalnych)	Kluczowe są relacje lokalne i środki zrównoważonego transportu publicznego na dłuższych dystansach	Inwestycje infrastrukturalne są uważane za część proaktywnej roli rządu w stymulowaniu dobrobytu jednostek i wzrostu gospodarczego	Transport będzie wysoce zindywidualizowany, a wrażliwe grupy będą mniej mobilne	Inwestycje w infrastrukturę będą wysoce selektywne, pozostawiając duże części miast bez odpowiedniego wyposażenia

NPZR – nowy paradygmat zrównoważonego rozwoju; RP – reformy polityczne; SR – siły rynkowe; ŚJF – świat jako forteca

Objaśnienia:

warunek bardzo mało prawdopodobny do zachowania w przyszłości

warunek zagrożony w przyszłości

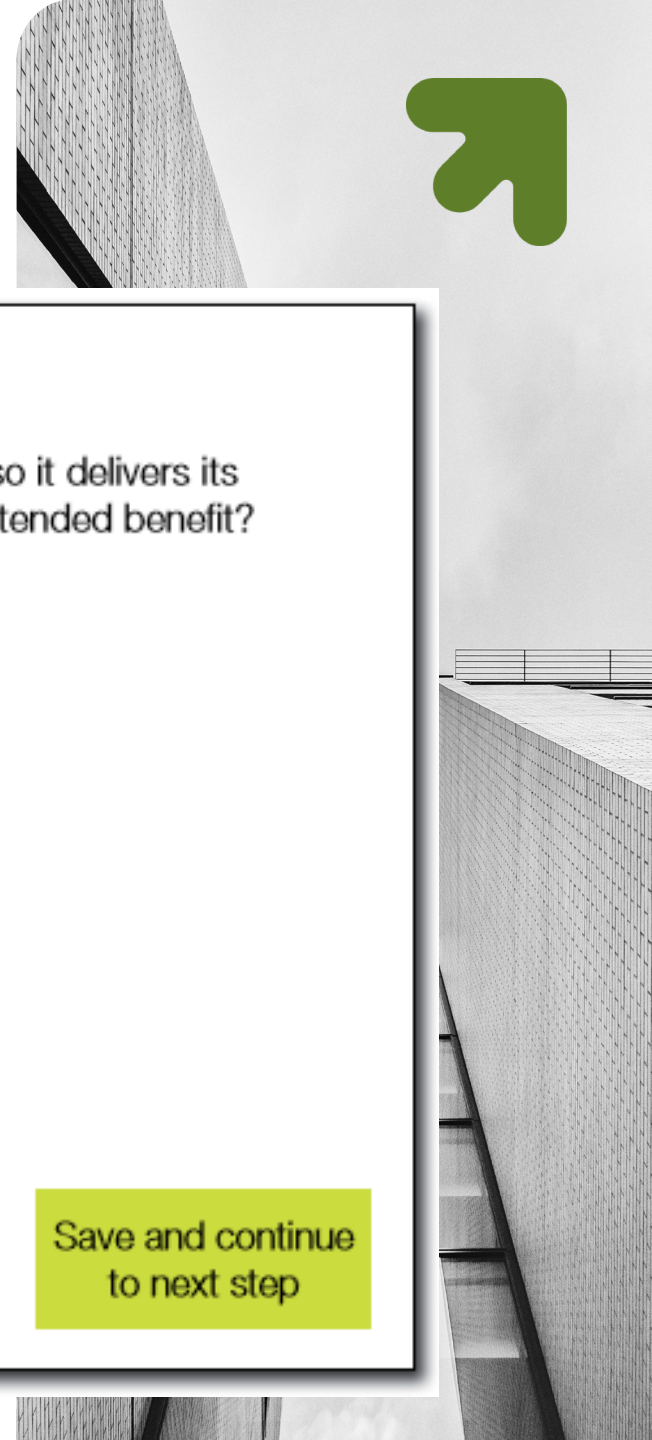
warunek wysoce prawdopodobny do trwania w przyszłości

Metoda Urban Futures zastosowana do polityki promowania zróżnicowanych społecznie sąsiedztw

Warunki Konieczne	NPZR	RP	SR	ŚJF
Mieszkania socjalne dla szerszego kręgu ludności	Mieszkanie jest uznawane za dobro. Zdekomodifikowane mieszkania staną się dostępne dla dużej części populacji	Z jednej strony polityka może uznawać niedrogie mieszkania za niekompatybilne z rynkiem, z drugiej strony może kontynuować ścieżkę wzrostu, co byłoby argumentem za rynkiem mieszkaniowym	Stanie się odwrotnie, ponieważ siły rynkowe oznaczają szczątkowy lub nieobecny sektor mieszkań socjalnych	W twierdzy rząd wycofuje się – mieszkania dla ubogich zostaną zdominowane przez prywatnych właścicieli
Większa swoboda finansowa i instytucjonalna dla stowarzyszeń mieszkaniowych (tj. dostawców mieszkań socjalnych)	Celem jest sprawiedliwa redystrybucja zasobów, również w przestrzeni. Oznacza to chęć inwestowania w stowarzyszenia mieszkaniowe i dzielnice zróżnicowane społecznie	Państwo uważa stowarzyszenia mieszkaniowe za strategicznego partnera, ale może również uznać rynek mieszkań za lepszy, aby osiągnąć wzrost gospodarczy	Nastąpi sytuacja odwrotna, patrz punkt powyżej	Stowarzyszenia mieszkaniowe będą w większości lub całkowicie nieobecne; stąd warunek ten nie zostanie spełniony
Prywatne inwestycje w trudnych obszarach	Stymulowane będą inwestycje prywatne w cele społeczne	Państwo może skierować inwestycje do obszarów podupadających. Jest to również cecha charakterystyczna neoliberalizacji na szeroką skalę, w której państwo aktywnie wspiera inwestycje w niektórych obszarach	Podmioty rynkowe ponownie określą rentowność indywidualnie dla każdego przypadku. Jednak przychylny rząd może być korzystny	Inwestycje koncentrują się na najlepszych lokalizacjach, które są „zwycięzcami”, a jednocześnie jeszcze bardziej oddalają się od obszarów problemowych

Metoda Urban Futures

Interaktywne narzędzie do oceny prężności

STEP 2

Identify the necessary conditions. What are the conditions that enable the solution to keep functioning so it delivers its intended benefit? What are the conditions that enable people to use the solution so that it delivers its intended benefit? Conduct a STEEP analysis.

Necessary condition 1:

Necessary condition 2:

Necessary condition 3:

Necessary condition 4:

Necessary condition 5:

Necessary condition 6:

Add necessary condition

Save and continue
to next step

Rezultaty – policy briefs

Analizy obejmowały następujące bloki tematyczne:

- 1. Prężne gospodarki miejskie i finanse komunalne.** Sporządzenie wykazu skutecznych interwencji publicznych (instrumentów i polityk), które wzmacniają zdolność kurczącej się gospodarki miasta do odniesienia długoterminowego sukcesu gospodarczego w obliczu zagrożenia.
- 2. Dobrze skomunikowane i kompaktowe miasta.** Skatalogowanie skutecznych polityk i instrumentów publicznych, które pomagają przekształcić kurczące się miasto w zwarty i dobrze skomunikowany obszar miejski, z dobrą dostępnością do lokalnych i regionalnych usług i miejsc pracy, połączonych publicznymi systemami transportu.
- 3. Jakość życia.** Sporządzenie listy skutecznych interwencji publicznych, które wpływają na powstawanie atrakcyjnych dzielnic miejskich, o zróżnicowanej populacji, dużej interakcji między mieszkańcami, atrakcyjnym środowisku miejskim, zrównoważonych rynkach mieszkaniowych i dobrej jakości życia.

Rezultaty – policy briefs

3S RECIPE - Smart Shrinkage Solutions Fostering Resilient Cities in Inner Peripheries of Europe |

POLICY BRIEF #2 • Compact Connected City • Lodz, Poland

EXECUTIVE SUMMARY

This policy brief refers to a so far partially successful solution to the transport problems in a city inhabited by almost 700 thousand people. Located in the heart of the country, Lodz is a former centre of the textile industry, still coping nowadays with the results of economic restructuring and population loss. The issues that need to be addressed include insufficient connectivity and high levels of congestion and car dependency in the city. To cope with these problems, **The Plan for the Sustainable Development of Public Transport** was approved in 2015. This document is a reasonable step towards long-term, integrative, strategic planning, but it still needs some improvement. More in-depth analysis and effective cooperation with stakeholders is necessary. The brief suggests policy recommendations aimed at developing a more resilient and effective approach to public transport planning.

INTRODUCTION

As many cities face increasingly burdensome congestion on the one hand (consuming money and time, source of noise, air pollution and road accidents etc.), and insufficient accessibility of certain areas on the other, public transport becomes one of the key drivers for making them more sustainable and attractive as places to live. However, if public transport is expected to perform its role effectively, a well thought out, wide ranging, and flexible transport policy is first required based on proper analysis. Another crucial element is monitoring and validation which cannot only remain as formal records in documents but must include the acknowledged and necessary conditions for fostering progress.

A PLAN FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF PUBLIC TRANSPORT

According to a legislative change introduced in 2010, Polish municipalities with at least 50 thousand inhabitants, metropolitan areas and administrative regions of higher order are obliged to prepare a plan for the sustainable development of public transport. Such a document was adopted in Lodz in 2018 and will run through to the year 2025. It was supposed to face the challenges of this densely built-up centre of an urban conurbation, such as the integration of municipal public transport with railway transport, and securing a high share of public transport in the modal split. Its main objective was to provide public transport services in the city and the neighbouring municipalities in a way that improves the accessibility and territorial cohesion of that area. This document was supposed to reflect the shift towards long-term integrative strategic planning that has occurred in Poland, taking into account actual needs and depending on continuous monitoring and validation. Providing that it has been prepared and implemented accurately,

3S RECIPE - Smart Shrinkage Solutions Fostering Resilient Cities in Inner Peripheries of Europe

POLICY BRIEF #1 • Resilient Urban Economy & Municipal Finance • Lodz, Poland

EXECUTIVE SUMMARY

This policy brief refers to the strategy for economic development of a third largest Polish city. Lodz is a city of very strong industrial roots, based on the textile industry. Its sudden growth took place in the 19th century, when it transformed from an agricultural village into an industrial centre having nearly 300 thousand residents, and became one of the most dynamically-developing cities in the world in those days. Today, Lodz has solid grounds for modern development, it is a strong metropolitan, academic, and cultural centre, with a significant potential for manufacture, services, as well as research and development in the logistics, home appliance industry, and IT industry. **The Integrated Development Strategy for Lodz 2020+** was approved in 2012. Although it is a good step forward to a long-term, integrative strategic planning, it still needs some improvement.

INTRODUCTION

Today, Lodz, following a difficult period of economic and political transformation of Poland, is, regarding the number of residents, one of five Polish metropolises with a population of more than 500 thousand. Traditional and historical entrepreneurial skills of the residents of Lodz and their consistent modernisation activities have contributed to the achievement of a balanced and diversified economy. Lodz concentrates larger part of the demographic potential (more than 60% of the population of the Lodz Metropolitan Area of approx. 1.1 million residents), as well as the economic potential (70% of business entities of the ŁMA). The city fulfils a number of functions of at least a regional scale. It is trusted by well-known international companies, such as Fujitsu Technology Solutions, Accenture, DHL Express, SouthWestern, BPO, Nordea Operations Centre, Hewlett-Packard, ACS a Xerox Company, Dell, Procter&Gamble, Amcor, Hutchinson, Indesit, B/S/H or Barry Callebaut Manufacturing Poland and others.

THE INTEGRATED DEVELOPMENT STRATEGY FOR ŁÓDŹ 2020+

The Integrated Development Strategy for Lodz 2020+ is based on three pillars:

3S RECIPE - Smart Shrinkage Solutions Fostering Resilient Cities in Inner Peripheries of Europe

POLICY BRIEF #3 • Liveability • Lodz, Poland

EXECUTIVE SUMMARY

This policy brief refers to a so far partially successful solution for urban renewal in a city inhabited by almost 700 thousand people. Lodz is a former old industrial centre, which is located in the heart of Poland. The city is still coping with the results of deep economic restructuring and ongoing population loss. The broadly defined issue of urban regeneration, especially of the historical core of Lodz, ranks high in the public agenda. To deal with those problems, **The Urban Renewal Programme for Lodz 2026+** was approved in 2017. This document is a significant step forward regarding the issue of long-term, integrative, strategic planning. Nonetheless, it could be further improved. A more comprehensive approach to urban renewal, one that more explicitly focuses on social issues, should be considered. The brief suggests policy recommendations aimed at developing a more resilient and effective approach to urban renewal.

INTRODUCTION

Former old industrial regions often face the problem of dilapidated inner-cities and derelict industrial sites. The urban renewal projects, especially in the historical core, are often considered to stimulate economic growth and reverse the process of depopulation. Accordingly, urban regeneration/revitalization is usually actively promoted and supported, or even led, by the public sector (state-led urban renewal). However, if urban renewal is expected to bring about economic growth and a vibrant and liveable city centre, a comprehensive approach to urban regeneration is crucial. Other key factors are the consistent use of a clear and exact terminology to formulate a project's objectives, and spatial scale/range and time-horizon of a project.

URBAN RENEWAL PROGRAM FOR ŁÓDŹ 2026+: A STEP CHANGE IN PLANNING

According to **Revitalization Act** (2015), urban renewal has become a facultative communal task. In the document, revitalization is defined as "a process of drawing out degraded areas of critical state through complex, integrated and territorially focused activities in favor of local communities, space and economy, conducted according to communal urban renewal program by revitalization stakeholders" (chapter 1, art. 2.1). The group of stakeholders consists of residents, owners, lessees, managing bodies (e.g. housing cooperatives), entrepreneurs, public authorities of different kinds, NGOs etc. The Urban Renewal Program for Lodz 2026+ was approved in 2017, and it was scheduled to finish in 2026. The program was introduced to face the problems troubling the historical-core of Lodz, such as the process of depopulation, concentration of social problems, poor technical conditions of historical housing stock and transport and green infrastructure. The program is undoubtedly the most ambitious approach to the inner-city redevelopment

